

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, esütőtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohányfőzsdékben.

A déli vasutasok mozgalma.

A szociális törekvésekben fellépett gazdasági átalakulás, amely a társadalom minden rétegére kiható, nem kevésbé érintette a magyar vasutas társadalmat is. A magyar állam vasutonalainak alkalmazottai a szociális törekvések arányának megfelelő előnyökben részesültek, helyzetük megjavult, a mai gazdasági átalakulásban, az élet a megélhetés versenyében méltányos anyagi támasztékot kaptak. A mi déli vasutasaink még mindig küzdenek a megélhetéssel, melyet a gazdasági átalakulás megnövekedett igényei mindjobban elviselhetetlenné tesznek.

Az üzletigazgatóság érthetetlen és sok veszedelmet sejtető közönnnyel elzárkózik az alkalmazottai helyzetének megjavításától, akiknek elkeseredése veszedelmesen nő s szervezetekbe lépve a szervezet erőit veti latba a közös jótét kiküzdésére.

Kétféle szervezetbe csoportosultak a déli vasutasok. A munkásszövetség nagyrészt a műhelyek munkásait, a szentkoronás szövetség inkább a hivatalnokokat s a kinevezett alkalmazottakat öleli fel. A munkásszövetséget simulekóny fiktívval elherdálta a szociáldemokrácia, a szentkoronás szövetség hazafias s a legszembetűnőbb eszmények megvetése nélkül a jog és

igazságosság alapján akarja kiküzdni a vasutas munkásság érdekeit.

A tényekből sajnos állapítható meg, hogy az üzletvezetőség, amelyben több zsidó ül, inkább rokonszenvez a szociáldemokrata szövetséggel, amely az előnyök biztosítására könnyebben befészkelte magát az üzletvezetőség kegyeibe. Ugy látszik, mintha a zsidó felekezeti szellem a kapocs, amely az üzletvezetőséget és a zsidó-szociáldemokrácia alapon szervezett vasutasok számára kölcsönösen biztosítja a rokonszenvet.

Már a végső elkeseredettséggel látja a hazafias szentkoronás szervezet, hogy az üzletvezetőség merev elzárkózása folytán nem képes diadalra vinni. Ez a reménytelen elkeseredés óriás bajoknak válhatik forrásává.

A hazafias szervezet, amely a vasutasok körében a hazafiságnak egyedüli mentővára s a futó tűzként terjedő szociáldemokráciának gátja, megrendül s a keblelől jólétük keresésében kiváló csoportok a vörös szociáldemokrácia karjaiba hullanak. Eddigi tapasztalataink ezekről a szomorú kilátásokról győznek meg bennünket. Még a közvetlen fensőbbég magatartása is arra enged következtetni, hogy a vörös szervezet a maga merész fellépésével, erős szervezetben birt hatalmával inkább imponál s jut méltányolt tekintélyre s be-

folyásra, mint a gyöngébb, de a hazafiságot ápoló szentkoronás szövetség.

A legfelsőbb fórumoknál kell itt közbelepnünk; nagy, hazafias érdek, hogy a vasutasokat megmentsük a szociáldemokrata üzérkedésektől. Itt nem segít meghunyászkodás, ki kell lépni az elvek szikla talajára, tekintélyt, súlyt, erkölcsi erőt kell adni a hazafias szövetségnek, mert ha lesz ereje, fel tudja karolni a vasutasok érdekeit. Nem szabad engedni, hogy az érdekek eredményesebb szolgálatának reménye, a hazafiság és vallásosság szent eszméinek temetője legyen. Már a válaszuton vannak a mi derék vasutasaink, vegyék ezt tekintetbe az illetékes ténylezők és a magyar kormány s a méltányosan kielégített érdekek szolgálatával jobbra döntsék el a válaszuton levők irányát. A közvetlen fensőbbég is sokat segíthet, ha nem enged kétségbe abban, hogy a hazafias szervezet inkább bírja rokonszenvét. Ezt mindenestre jó lesz figyelemmel kísérnünk.

A hazafias déli vasutasok érdekei régén szenvednek már fenakadást a szociális válságok előidézte nehéz megélhetési viszonyokban. A felgyülemlett kétségesség elementáris erővel tört ki a február 9-én Nagykanizsán tartott nagygyűlésen, amelyen memorandumba foglalták sérelmeiket, kivánságaikat s a szentkoronás szövetség útján benyújtották az üzletigazgatósághoz.

Levél a Vág mellől.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Trencsénmegye, 1908. július hó.

Tisztelettel kérem a Fejérmegyei Naplónak a lapjának városában eddig már rézbővírt indiáná sültszerkesztő-utalásai által elkényeztetett kedves olvasóit, hogy ezen levelet ne az én rovásomra írják. A szerkesztőség otthon maradt fele, a mi örökké derült Borián barátunk a ludas benne, ki nem érezte el az ósvárosból addig, míg meg nem ígértem, hogy bokros teendőin egy tárcával könnyeit. (A bokros teendők alatt itt kérem a szerkesztőségi olló kezelését érteni, mellyel a tárcákat nyírják.)

Soha sem keltem utra akkora drukkal, mint a múlt hét elején, mikor porolaj öntözte szülővárosomat elhagytam. Mindössze félórám volt, hogy a déli vasut budai állomásáról a nyugati pályaudvarból induló gyorsvonathoz hajtsassak. A déli vasut vonata ez alkalommal szokatlanul annyira nem késelt, hogy, ha véletlenül Bráhm ur vagyok, hát menten soron kívül fizetésfelemlést adok a mézdonyvezetőnek.

Az esztergomi csavargózásig kedves uti- és

elvtársra akadtam Dvihalj urban, az „Esztergom”, „Esztergomi Friss Ujság”, stb. stb. keresztény lapok szerkesztőjében. A büffe-kocsi reggelije mellett töviről-hegyire letárgyaltuk a katolikus sajtó ügyét. Csodálatosképen Esztergomban is háromféle támogatója van a katolikus újságírásnak: a kritika, a vaskelep és a hermetice elzárt zseb. Akárcsak Fehérvárott.

Galánthán szívélyes bucsuzás közt bocsáttam utjára Székesfehérvár legújabb globetrotterét, Sirej Ferenc püspöki irodaigazgató urat, kit már ekkor Pozsonyban várt vállalkozó szellemű utitársa, városunk egyik legfőntalabb atyja, Lakatos Frigyes, hogy a Duna és Rajna folyását követve meg sem álljanak a „számos utcajú” Londonig. Micsoda tapasztalatok! Ezek alapján — ha megjön — biztosan bevalaszják a mi jó Frici barátunkat az — aggintézeti bizottságba.

Régóta vágyódtam a szépséges Vág völgy látása után. Az egész Mátyusföldről gyermekkorom óta mindössze annyit tudtam, hogy ott civakodott a középkor hírhedt magyar főura, Csák Máté az ő királyával, ott ölte rakásra Csejthe vár szépasszonya a környékbeli fiatal leányokat; továbbá, hogy ott terem a legtöbb krumpji, onnan jön a

legtöbb tutaj és drótostói. Most már egyebet is tudok. Azt, hogy Trencsénmegyében minden harmadik embert Schlésingernek hívnak. S ezek nem hagyják magukat. Az egész vág völgyi kereskedést ők bonyolítják le; korcsma, szatócsüzlet, mészárszék az ő kezükben van; dícséretükre legyen mondva, különösen az ifjabb generáció állandóan magyarul beszél s iskoláik annyira színvonalon állók, hogy még a keresztény intelligencia is oda küldi gyermekeit, kiknek, zsidó szombaton van a vasárnapjuk.

Egész sereg zsidó jegyző áll a közgazdasági szolgálatban s a Rákócziak, Thurzó, Mészárosok földjének népe sok helyen szinte ragaszkodik hozzájuk. Figyelmesek, gondosak, megbízhatók és elképezelem, mily sulyal esik latba a befolyásuk választások alkalmával. Szegény néppárt!

A nagy Vághidakat a vasut számára zsidó mérnökök építik, kik a legnagyobb előzékenységgel avatják be az érdeklődő laikusokat a hidépítés titkaiba s ismertetik meg a süritett levegő földalatti örömeivel. (Szegény anyám, ha látta volna, mint ereszkedtem le két munkás-zubbonyban a Vág vize alá, Plutó birodalmába!)

A Vág völgyében egyébként csalódtam. A zord természeti szépségeknek, a melyek után

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOSNÉ
VASZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA SZÉKESFEHÉRVÁR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FÉLE ÜZLETHELVISÉG. —

Mai lapunk 4 oldal.

Még eddig nem érkezett rá válasz, az ügyvezetőség rideg egykedvűséggel zárkózik el a szentkoronások jogos és méltányos érdekei elől. A múlt vasárnapra új gyűlést hívtak egybe Nagykanizsára a déli vasutasok, amelyen újból egyhangulag, erőlyesen állást foglaltak a múlt gyűlésen memorandumba foglalt kívánságaik mellett. Kiküldött tudósítónk a következőkben számol be a gyűlés lefolyásáról:

Nagykanizsa, 1908. júl. 18.

A Szentkoronás déli vasutasok elkeseredése erőlyes hangon nyilatkozott meg a már másod ízben összehívott kanizsai gyűlésen. Súlyos vádak, erős kifogások hangzottak el a vasutas szentkoronás vezetőség ellen, amely a tagok régi és méltányos érdekeit nem mozdítja elég hatékonyan előre. A vezetőség gyöngye és erőlytelen magatartásán mulik, hogy a szövetség szervezeti ereje nem tud annyi eredményt felmutatni, az alkalmazottak helyzetének javításában, mint a fürge és az eszközökben nem válogató demokrata munkásszövetség.

Az összejövetel a forma-hibák miatt csak értekezlet jellegű volt. Ez a formai külsőség azonban az ott elhangzott megállapodások értékére és érvényére befolyással nem lehet. 3-400 vasutas egyöntetű gondolkozása akkora erőt képvisel, amelyet nem méltányolni bűn volna s talán végzetes következményekkel is járna.

Az értekezletről kizárták a demokrata munkásszövetség tagjait, akik nagy számmal utaztak le Kanizsára. Valószínűleg vadászni akartak a hazafias vasutasokra s kivetni rájuk a hátot. A két demokrata kolompós, Cservenka és Faragó nyilván ebből a szándékból sompolygott a hazafias vasutasok körül, azonban még idejében sikerült a körműkre ütni. A vörösek azután dacból visszavonultak az értekezlet helyéről s külön gyűléseiket megfoglalták irázisaikat, gyümölcsözték ostoba eszméiket övéikbe, akikbe tudvalevőleg sok minden belefér.

Az értekezletet a nagykanizsai kerület elnöke vezette, aki megnyitó beszédében feltárta a helyzetet. A február 9-án Nagykanizsán tartott gyű-

lésből beadott memorandumra, amely összefoglalta az összes sérelmeket és kívánságokat, még mindezekig nem jött válasz. A fizetésrendezés eszeágbán sincs az ügyvezetőségnek. Okosan, tapintatosan, higgadtan kell eljárni, de kellő erélyel s imponáló föllépéssel. Épen ez okból nagy bünt követett el a budai kerület, amely fellármázta a vasutasokat, gyűlést csinált, amelyben merész, teljesíthetetlen kívánalmakkal állott elő. Ez a tapintatlan, komolytalan nem nevezhető eljárás sokat értott az ügynek. Erre nem lehetett más válasza az ügyvezetőségnek, mint az a semmitmondó levél, amelyet küldött.

Ehhez a kérdéshez többen hozzászóltak és hibáztatták a Szentkoronás Szövetség vezetőségét, hogy nem sokat gondolt a DV. alkalmazottainak ügyével. Így a szövetség elveszti erkölcsi súlyát, mert hisz a demokraták joggal agítalhatnak ellene azzal a ténnyel, hogy tagjai kívánságait nem veszik komolyan.

Erőlyesen kívánták a szolgálati pragmatika mielőbbi kiadását. Ez a pragmatika kölcsönösen megszabja a jogokat, köteleességeket az ügyvezetőség és alkalmazottai között s elejét veszi a torzalkodásoknak.

A mi embereink szava szólt bele legerőlyesebben s döntő sulyal a heves vitába. Winkler Nándornak, a székesfehérvári kerület érdemes elnökének hosszabb, az igazság erejével ható beszédére kimondották, hogy a február 9-én hozott memorandumot fogják újból felterjeszteni s minden egyes pontjára sürögősen hivatalos választ várnak. A gyűlés hangulatát, a kifejtett sérelmeket közdölni fogják a szövetség vezetőségével s egyuttal közben fognak járni, hogy a vezetőség több gondóval és jóindulattal kezelje a megsértett déli vasutasok ügyeit. A hazafias missziója szövetség kereteiben akarnak tovább is működni, de arra fognak törekedni, hogy erkölcsi sulya és befolyása többit nyomjon a latban.

Halász Károly, a székesfehérvári kerület agilis alelnöke fejezte ki legfrappansabban s leg többitmondóbban az értekezlet álláspontját. Az ügyvezetőség kacérkodását a demokrata munkássz-

övetséggel már régóta elkeseredéssel látja a kevésbbé méltányolt hazafias szent koronás szövetség. A demokrata munkás feletti nem gyűlemlenek össze a megéhelés, gondjai az ügyvezetőség irigylésre méltó méltánylással siet védelmére. Míg a demokrata munkásra olyan jó világ jár, hogy mint a példa mutatja 368¹/₂-ra is felviheti keresetét a rendes járulékon kívül, addig a hazafias vasutasnak legméltányosabb kívánságait is ridegen utasítják vissza. Ha másutt nem lehet, a kormánytól kell közbenjárni, hogy védelemben részesítse a hazafias vasutasokat, a magyar vasutas társadalomban a nemzeti eszmények egyeduralkodó őrseiméit.

Hatalmas taps és osztatlan lelkesedés jelezte, hogy a közérzés megnyilatkozásai voltak ezek a lelkes szavak. Tarján Ernő, helybeli mérnök ugyanilyen értelemben szólt hozzá a vitához, egyes felvetett proproziókkal szemben hangsúlyozta, hogy a demokrata szövetség csalogatásainak nem ülnek fel, a szent koronás szövetség keretében akarják kivívni igazsáikat.

UJDONSÁGOK.

— Személyi hir. Széchenyi Viktor gróf főispán hosszabb időre feleségének csehországi birtokára utazott. Hivatalos teendőit távolléte alatt az alispán végzi.

— Változások a Ferencrendieknél. A Szent Ferencrend Szűz Máriáról nevezett magyarországi rendtartománya 15-én tartotta rendtartományi gyűlését, amelyen személyi változások is intéztettek el. A székesfehérvári rendházat közelebbről érdeklő változásokról számolunk be. P. Bécsi Vazul városunkból Nagykanizsára, P. Pethő Lénárd Szombathelyről városunkba, P. Sztrányán Károly Pozsonyból városunkba, P. Törzsök Ignác városunkból Szombathelyre helyeztetett át. P. Bendes Valerian tartományi főnök Esztergomból Pozsonyba tette át székhelyét.

enyira végződik a síkföldi ember, jóformán nyomra sincs fel, egész Puchóig. Gyönyörű hegy-Énők szegélyezik a folyó útját s az oldalokon viruló vetések, pompást termést ígérő szántóföldek mosolyognak a fenyűfákat, kősziklákat kerésszédgenre. Az igazi hegyvidék csak fenn a meggelégelt részén kezdődik, Arva és Turóchatárán.

Ebbe a kedves környezetbe gyönyörűen állik bele (vagy talán ezek alkotják?) az a sok százezer gyümölcsfa, mely Trencsénmegyében az utakat szegélyezi. Nagyjából ismerem Fejérmegyet, de ahog hiszem, hogy a megye összes utainak szélén tele annyi gyümölcsfát találunk, mint itt egy-egy járásban. Magánosok és a közigazgatás egyaránt szinte lelkiismeretbeli köteleességüknek tartják évtizedek, talán évszázadok óta a gyümölcsfa-kultusz ápolását. Itt nem volt szükség Apponyira, hogy a fáknapját elrendelje. S gondolom, a mi ideális lelki miniszterünknek ezzel a rendeletével nem is az volt a célja, hogy az iskolák évenként a hövendékek jelenlétében néhány nagy emberünkről énevezett fácskát ledugjanak a földbe, aztán ne törődjenek tovább velük: hanem, hogy virágos, gyümölcsös legyen ez az ország szelében-hosszában.

Tisztelettel emelek kalapot Széchenyi Viktor főispán ur ideális lelkiülete előtt; melyet az óriási gondótló és kellemetenségektől vissza nem riadva, a tudóbetegek javára azt a sárpentelet nagy vásárt megőstálta; örömmel olvastam legutóbb azt a lelkeshangú felhívást, melyet a mi megyénk alispánja legutóbb ugyaneren ebből kibocsátott, de én tudnék egy sokkal jobb és hozzá állandó eszközt, mely a tuberkulózis elleni egyesületek

célját hathatósan szolgálja, a gyümölcsfa-kultusz. Kirándulásaim közben gyönyörű szilva, alma, körtefa-állék között vitt utam s nem egyszer akadtam 2-3 kilométeres díófásorokra. Nem akarok nagyképűsködni s azért nem beszélek arról, hogy az a sok százezer fa a levegőt is javítja, de csak hozzávetőleg számítva is tízezrekre rugna szerintem az az összeg, mit ezúton a szegény betegek számára nyerhetünk. Ne féljünk a lopástól. Egy egész éven át nem lopnának el a szegény emberek (főleg némi ellenőrzés és főleg kezdetben, szigorú büntetések alkalmazása esetén) annyi értékű gyümölcsöt, mint amennyi sörös poharat a sárpentelei vásárból levedésből elvittek.

Aki a Vág völgyének szépségeit igazán élvezni akarja, annak ajánlom, hogy szálljon tutajra és úgy csináljon a Vágon néhány mértföldnyi utazást. A szűk kupéablakok nyújtotta perspektiva helyett itt egy felséges, teljes panoráma tárul fel az ember előtt s a folyton kanyargó, szeszélyes folyó partján, emelkedő vármokok, kastélyok, itt-ott felbukkanó sziklaalakulások bőven kárpótolják a különben meglehetősen lassu utazásért. Hanem, ha teheti, ne tutaizozzon esőben, mint én.

A Vág-vidék egyik legmegragadóbb részlete Podmanin, vagyis Podmaniczky család egykori ősfészkével a Podrányi festői várral szemben nyíló Masin-szoros, melynél megkapóbb földtani alakulást még nem láttam. A híres stracanj-szoros Dobsina felett valóságos kismiska hozzáképest. Százötven méter magasságu égreörö csupász kősziklák között húzódik egy kis patak

mentén a szűk sátor, mely helyenként két méternyire összeszorul, úgy hogy az égbőlből fenn csak egy kis keskeny szalag látszik.

Ezen az uton találkoztam egy öreg tót asszonnyal és egy kis tót fiúval, kik nem tudták a nevüket, életkorukat megmondani. Irózatos kulturkép! Majdnem kiűlt a szemem a szégyentől, mikor társaságunk tagja, egy bécsi uriember, ki Skandináviától a Boszporusig egész Európát bejárta, — elmondotta, hogy ekkora elmaradottsággal sehol sem találkozott. Egbekiáltó bünye ez a levitézlett negyvenéves liberális korszaknak, mely folyton politizált, folyton szidta az osztrákok, mellette érdemkereszteket aggatott a pestvidéki hazafias sváb községek katolikus iskoláit fuffanggal és erőszakkal ellálmósító Csapó Lőrándok mellére s ezt a felvidéki szegény népet, engedte az évszázados butaságban, kulturálmóságban tepsedni, mely most aztán, mint éreit gyümölcs hull a pánszláv izgatók ölébe. Hanem azért a mi uraink még ma is úgy sirnak (kézütkben az erotikus tárcáktól hemzseggő „Az Újság”-gal) ennek a korszaknak romjai felett, mint valamikor Jeremiás próféta Jeruzsálem pusztulásán.

Jellemzők Trencsénvármegye vallási viszonyai. A zsidókról már szóltam. A husziták kezdtek, a reformáció folytatta az északnyugati Magyarország dekatholizálását s a tizenhatodik és tizenhetedik század fordulóján jóformán az egész vidék protestáns volt hatalmas oligarchiák védőszárnyai alatt. A jesuiták és más szerzetesrendek aztán hosszú, kitartó munkával más képet teremtettek s ma Trencsénmegye megint teljesen nyomóan katolikus. Híres trinitárius rendház

— **Szabadságon.** Révy Ferenc dr., a Szent György-kórház igazgató-őrfőorvosa vasárnap kezdte meg 3 heti vakációját. Az igazgató-hir szerint Olaszországban fog hosszabb utazást tenni. Távollétében Mészöly József dr. fogja helyettesíteni.

— **Kinevezés.** A miniszterelnök, mint a pénzügyminisztérium vezetője, Ugray László p. ú. fogalmazót a székesfehérvári p. ú. igazgatóságához segédtitkárrá végleges minőségben kinevezte.

— **A hadsereg köréből.** Klóbuár Vilmos lovassági tábornok, honvédségi főfelügyelő f. hó 18-án szemlét tartott a Lóvasberény téjékán összpontosított honvédhuszárezredek fölött.

Nagy Valér altábornagy, a magyarországi mentelepkei katonai felügyelője f. hó 16-án megvizsgálta a mentelepét és annak székesfehérvári osztályát. A kifogástalan rend és tisztaságot, a legénység alapos kiképzésének fényes sikerű munkájáért elismeréssel adózott Schweikovszky Gusztáv álezredesnek és Papp Kálmán százados osztályparancsnoknak, hangsúlyozván, hogy a székesfehérvári telep és osztály a legelső között áll vezetés és oktatás szempontjából az országban.

Gerő Vilmos cs. és kir. 69-ik gyalogezred-beli százados Pécsről Székesfehérvárra, Concron Henrik százados pedig Székesfehérvárról Kaposvárra helyeztetek át.

— **Prímicia.** Bencze László, Bencze István tanfelügyelősi tölnek fia, pécsygházmegyei áldozópap, a bécsi Pázmán-intézet jelesképzett-ségi hallgatója vasárnap d. e. 10 órakor mutatta be első szent miséjét a ciszterciák helybeli templomában. Manuduktóra bátyja, Bencze István, erdélyi áldozópap volt. Az első szent misét szülei házában fényes lakoma követte.

— **Új gyár?** Ós városunk talaja buján termi a gyárterveket. Egyre-másra bukkannak fel a gyáralapítási tervek, amelyek városunkat hova tovább mégis csak valódi gyárral akarják meg-
lelni. Régi kopott városunk, az ősi dicsőség, a múltak hagyományainak temetője mégis csak el-
veszti régi színezetét; hatalmába keríti a modern technika. Még megérjük, hogy gyárak bugása, zakatolása eljesszi erről a földről a multak sze-
lemét, a régi dicsőség visszazálló kísérteit. Ime, azt halljuk, hogy tojásipótló és tápszer gyárat

akarnak létesíteni ódon városunkban. Hát itt épen erre lenne szükség! A kiküldöttek már körül is néztek a városban, csakugyan alkalmas lenne tojás- és tápszergyártásra. A város tulajdonában álló volt sörházon akadt meg szemök s azt alkalmasnak találván, jámbor kívánságukban mindjárt le is foglalták terveikre. A gyár terményeivel már kísérleteznek is. Schlesinger Sándor polgárdi nagybérletén. Ha beválik, gyönyörű jövőnek nézhet előbe. Már beigérték, hogy a vállalat létesülése esetén megveszik a sörházat. Ez már okos dolog. Még csak a várostól kért segítségre leszünk kíváncsiak, aztán hadd lássuk a gyárat!

— **A Sz. fehérvári Iparoskör** augusztus hó 15 én d. u. 4 órakor ifj. Litzkovits Béla kert-helyiségében nyári mulatságot rendez. A mulatság legtöbb mozzanatai lesznek: a szerencsekerék, tekeverseny és tánc.

— **A huselárusítás** szabályozására körende-
letet bocsátott szét a földmivelési miniszter a törvényhatóságokhoz. A körrendelet különösen egészségügyi szempontokra terjeszkedik ki, szabályozza a huselárusítást, a husnak feldolgozását s közvetett intézkedéseket tesz, amelyek elősegítik a hus olcsóbbá tételét. A körrendelet letárgyalására Kerekes Lajos dr. helyettes polgármester má d. e. fél 9 órára értekezletet hívott össze a polgármesteri irodába, amelyen a városi tisztikar és szakértői közegek vitatták meg a körrendelet intézkedéseit. A körrendelet a levágott állatok ellenőrzését teljesen hatósági ellenőrző közegek ügykörébe utalja, elkülöníti a különböző minőségű husok árusítását s szigorúan gondoskodik arról, hogy a fertőző állati részek: elkülönítsenek s a sertésszuro szűkeket felállítsanak. Az értekezlet a körrendelet-kiadta Faragás Sándor aljegyzőnek, hogy közölje az illetékes fórumokkal. A tisztább és könnyebb eljárás a hus-kezelésében bizonyára némileg közre fog hatni, hogy a husrágaság csökkenjen. E tekintetben a hatósági mészárszék-től várunk sokat, amelynek nyelbe-ütését Kerekes Lajos h. polgármester vette gondjába.

— **Kerekparverseny**, volt vasárnap Péthén. A vesenyt a Székesfehérvári kerékpárgyestület rendezte a várpalotai iparos-úlvások föl sikerült táncmulatságával kapcsolódni.

A verseny eredménye a következő: I. Mayer Jenő 47 p. 02 mp. II. Frosch-Lajos 47 p. 23 mp. III. Krizsán Ferenc 49 p. 38 mp. IV. Beiner János 52 p. 01 mp. V. Fábán József 52 p. 33 mp. VI. Herczeg Béla 54 p. 23 mp. — Mayer Jenő, a 24 kméteres verseny győztese nagy,

diszített ezüstérmét kapott. A kisebb érmeket öt társa vitte, el megfelelő arányban.

— **Ékszerlopás.** Szenzációs betörés történt a mult szombaton Kovács Károly fűszernagy-kereskedő Nádor-utcai házában. A betörésben szinte mása akadt a mult nyáron elkövetett liget-sori betörésnek, csak a kivitele volt, szelidebb lefolyásu. Kovács Károlyék a nyarat künt töltik a nyár kellemét inkább felkínáló szőlőben. Szombaton tértek haza az otthonba, amely azonban ezuttal kellemetlen meglepetéssel szolgált. A nyitva álló ajtó rosszat sejtetett. Amint alkalom adtán egyik szekrényt felakarták nyitni, észrevették, hogy a szekrényt avatálán kezek kiforgatták régi, kedves mivoltából. Sehogy sem akart felnyitani. Körültekintőbb megfigyelés aztán világossá tette, hogy betörő keze működött a dologban. A betörő kezek felfeszítették a szekrény alsó részét s a támadt résen keresztül aztán szép szerével, duslakodtak az ott található kincsekben. Egy pompás női arany nyaklánc, 3 értékes brilliáns és rubinköves karkötő és egy férfi nyakkendő is 3 brilliáns követ eszt! a gonosz lelkű betörő mártá-lékául. Az ellopott ékszerek értéke 720 korona. A betörő személye, ámbár egyre üldözi az ügy-büzdő rendőri szolgálat készség, még eddig nem ismeretes. Egy cselédlányra volt a gyanu, azon-ban a felmerült adatok a nyomozás más irányba terelték. A betörés idejét sem lehet meg állapítani, Folyó hó 12-étől 18-ig senki sem járt a ház tájékán a betörő személyén kívül. A rendőrség ügybuzgóságán a sor, hogy a kedves és értékes tárgyak visszakerüljenek rendelkezési helyökre.

— **Fiu-internátus Székesfehérvárott.** Már ötödik éve működik áldásos eredménnyel a közép-iskolai Szent-Imre-konviktus; a katolikus magyar ifjuság vallásérkölcös, hazafias, tudományos ter-velése terén. Akik tudják, mennyi rüt-veszedelem-nek lehet szakmánya az ifju harματος lelke; ha a családi körből távozza, kellő felügyelet nélkül, azok tudják mérlegelni, mily megbecsülhetetlen szolgálatot tesz egy ilyen intézmény a nevelés ügyének. — A Szent-Imre-konviktusban (nagy udvar, játszótér és park) 32—33 növendék kap teljes ellátást évi 700 koronáért. Az intézet élén egy igazgató és egy praefektus áll. Részletes fölvilágosítással szivesen szolgát az intézet igazga-tósága. (Székesfehérvár, Széchenyi-utca.)

volt az illavai, mely az egész Vág völgynek leg-impozánsabb, de egyuttal legszomorubb épülete. A kibővített kolostor ma a híres fegyház, mely-nek rideg sárga falain belül nagy sáncokkal el-zárva a külvilágtól, tányáznak Hoszter Fülöp-től le-Mihálkaiig az akasztófan kimúlt Husz Ábrahám némrég meghalt cimborájáig azok a gonosztevők, kiknek tiz évnél súlyosabb fegyházbüntetést kell kiállaniok. Ha az akasztófat utolsóinak vesszük, így ez a nagy sárga ház a tulvilág előtt az utolsó előtti állomás. Szomorú hely; hagyjuk.

Bámulatos kegyelettel viseltetik Trencsén népe a nagy Baross miniszternek emléke iránt, ki út szülőföldjén kezdte azt a pályát, mely szinte határjelző az új Magyarország életében. Vagyont nem hagyott családjára a nagy ember, özvegye csinos kastélyát itt a Vág mentén állítotag a magyar államvasut építette hálalából), s ebben is különbözött kortársaitól, kik akkoriban az ország sorsát intézték. Grófi címet sem szerzett utóda-nak; de szobra már régen ott áll a budapesti központi pályaudvar előtt, amiben pl. Tisza Kál-mánnak sohasem lesz része. Ilyen a népitélet. A nagy ember fiával is megismerkedtem, ki most kezdi a megyei közigazgatásban pályafutását. Akik közelebbről ismerik, sok jót mondanak róla és sok szépet várnak tőle. Csak egy hibája van: hogy antiszemita. Ezt persze nem kell nagyon komolyan venni. Ezt a címet ma Magyar-országon mindenki meg kapja, akinek elég bátor-sága van szemet nem hunyni az izraelita polgár-társak hibáival szemben. No de mi meg éppen ilyen emberektől reméljük szegény hazánk szo-moru sorsának jobbra fordítását.

Plebánosokkal érintkezvén, gyakran hallom a panaszt, hogy a falusi intelligencia vállalás-élete a minimumra száll alá. Jártomban-keltemben, sajnos én is ezt látom s látom sok helyen. Olyan köz-ségben, hol 20—30 intelligens család van, alig egy-kettő jár templomba s itt is csak az asszonyok. Helekszám egyetlen áldozás nincs a betegekén kívül, a gyónást, bűjtőt legfeljebb hallásból ismerik. Sokat gondolkoztam e szomorú jelenség felett s a mult napokban egy újabb tapasztalattal gazda-godtam. Két fiatal, kedves leánykával ismerkedtem meg. Csak hamar jó barátok lettünk — úgy érez-tem mintha az én „felsőbb leányaim” lettek volna. Jó katolikus család zárdában nevelt gyermekei. Tiszta, vallásos levegőben élnek, itthon is napon-ként szent misét hallgatnak, de — a zárdára nem szivesen gondolnak vissza, hol sokat, gépiosen kellett imádkozniok. Plus papának a gyakori szent áldozásra vonatkozó levelét nem értették. A legelső nő lélek így indul s később válik kö-zönségessé.

Szerintem, mi papok nem értjük eléggé a világot s az embereket. Az ilyen léleknek csak egy kis támogatás: egy kis utbaigazítás, vezetés kellene, de olyan, amely okos, amellet igazi szeretetből fakad s hamarosan másként nézne ki a világ. Ugy érzem, ha én ma plebános lennék, ugy csinálnám, mint valamikor káplán koromban. Elmennék szombaton majálisra, de csak akkor, ha ígéretet kapnék, hogy publikumom a másnapi szent misét nem mulasztja el; el disznótorba, melyet már csak az én kedvemért sem rendez-nének bűjtő napon s talán még egy-egy özsonnal hideg kávéra is rá szánám magamat, hogy ott gyűjtsék okos szóval tagokat a sajtógyestületnek

és népszövetségnek vagy akár az Oltáregyest-letnek is. Opportúne, imoportúne. Tapasztalásból tudom, hogy a papot sok helyen azért nem értik meg, mivel túlmagas régiókban tanítják. Tudom azt is, hogy erre az a válasz, hogy: „hát a tekintély hol marad? De én erre csak azt mondóm, hogy igaz ugyan, hogy a régi mások szertint meg marad a tekintély, de elöggnek a hívek. Nincs jobb mód a emberek nyelvére, ki-kéhez férközni, mintha fájdalomkban, apró örö-meikben részveszünk. Gaudeat cum gaudentibus, fletat cum flentibus. Engem sohasem láttak szíve-sében, mintha beteg tanítványaimat megfö-géttám.

Ez meg már épenéssel nem tartozik a vágvölgyi levél keretébe, de azért elmondom:

Egy kis madárról szól a történet. Itt üdög-el kalitkájában, vendéglátó kedves rokonaim házá-ban. Tiz éve, nagypénteken jött a világra. Edes-anya helyett, mely elpusztult, mielőtt kis fióknak láthatta volna, más madár költötte ki. Szemére hálgyog borult, a napot sohasem látta.

Valóságos kis tragédia. S a kis madár mégis boldog, énekel. Ugy látszik, a boldogság-hoz nem az kell, hogy csapásoktól mentek legyünk, hanem az kell, hogy a lelkünk a megpróbáltatás idején is tudjon — énekelni.

Darics István

— **Husz Abraham sírköve.** A máramaros-szigeti izr. temetőben új emlékkövet állítottak föl a helyén egy sírdomb mellé. Maga az esemény mindennapi, de akinek állították, az kiemelkedik a mindennapiasság kereteiből. A postásgyilkos Husz Abraham sírját jelölte meg a felesége egy emlékkövel. A sírkövön néber-betűkkel a következő felirat olvasható: „Itt nyugszik Husz Abraham, aki a halálos ítéletét az Istentől szívesen fogadta.” Mi a manó?

— **Halál az szerencsétlenség.** történt vasárnap este Urhidán: Hegedűs János odavalósi gazdaember Fövenyről igyekezett hazafelé a kocsián. Szabadbattyán községben elfogta a szomszúság, betért Szentkúti József korcsmájába, ahol aztán a kelleténél többet talált inni. Féltilkor jó barátjával, Pintér Ferencel föltült a kocsijára és hazafelé hajtott. Urhida határán az amugy is dülögő ember lebukott az úlról, bele az árcköbe. Pintér utána. A szerencsétlen esés agyrázkódást okozott Hegedűsnek, aki ott menten meg is halt. Mire családja meg a szomszédai, kikét a gazdátalanul hazafutó lovak érkezése figyelmeztetett a bajra, odasiettek, nem volt benne élet.

Mr. Charles Lyon, ki tizenegy éven át Prof. dr. Árkövy (fogorvos) asszisztense volt, minden szombaton rendel a „Magyar Király” szállodában.

— **A balatoni körtelefón.** A Balatoni Szövetség által sokszor sürgetett ügy, a körtelefón kezd a megvalósuláshoz érni. A balatonkörtönykbeli körtelefónhálózatához tartozó Aliga, Almádi, Balatonföldvár, Balatonfüred, Boglár, Fonyó-fürdőtelep, Gyemesdiás, Kenese, Keszthely, Lepsény, Polgárdi, Szántód, Szentkirályszabadja, Székesfehérvár, Siófok és Veszprém telefonállomásokat egymás közötti forgalommal megnyitották. Jó hatása ennek a fontos dolognak bizonyynal hamar fog mutatkozni.

— **Élő látogatás.** Kellemetlen kalandja volt vasárnap éjszaka Klés János családjának, mely odakönn lakik a Maróshégyen. Alig, hogy a kísérteik őrájt ellátta a toronyban, egymásután hullottak be a követ az összezúzott ablakon és az egyik még is sebesítette Kissék 15 esztendő lánykáját. A rendőrség a gaz támadókat kinyomozta. Magyár József, Kovács György, János József és Kukovics Mihály maroshelni legények személyében.

— **Tűz Pákozdon.** Szijjártó János pákozdi lakos nádődeles háza eddig ismeretlen okból kigyulladt s a fivőntült tűzoltóság nem tudta megmenteni a pusztulástól. Szijjártó János kára 800 korona.

SZÜLÖK FIGYELMÉBE! Egy keresztény család Grácban 2, esetleg 3 fű avagy leánygyermeket olcsón elfogad a jövő tanévre teljes ellátásra. — Értekezni lehet: **Sövegjártó Jánosné újaszon kereskedésében,** barátok épülete.

— **Öngyilkos örült.** Vasárnap este hét órakor az Agárd és Dinnyés között vágató vonat összezúzott egy szerencsétlen örültet, aki öngyilkos szándékkal dobta magát a sínekre. Az öngyilkost, Purger Ferenc 23 esztendő gardonyi napszámost már jó ideje mint epilepsziás örültet ismerik a községben. Purger betegsége miatt már sokszor volt kórházban; újabb időben azonban otthon tartózkodott s családi és községi felügyelet alatt volt. Vasárnap délután teleakott borral, pálinkával, aztán kötyagos fejjel nekvágott a halálnak. A vasúti örnek ugyan föltűnt az arra öngyilkos alak, de már nem akadályozhatta meg

az öngyilkosságát. Purger a vonat elé szaladt, s a vonat természetesen halálra zúztá őt.

— **A kincses kut.** Mäskép bika-kutnak hívják, a laposmezőn található, a város tulajdonát képezi. Ezt a bika-kutat tisztogatta a múlt héten Gosztom Vince selyem-urcái lakos még három társával. Tisztogatás közben aztán rábukkantak egy ezüstóra, két finom tájékpipára és egy megtermett ágyugolyóra. Kár, hogy még egyebet nem találtak abban a mesebéli kutban. Vakítófényű ivlámpák, kecses öntözőkocsikat és tükörsima kövezetet. Kár.

— **Óriási tűzvész.** Ilyen címmel már beszámoltunk az előszállási nagy tüzről, a melynek okát akkor még nem tudtuk megállapítani.

Most kapjuk a hír, hogy a tüzet egy Hoffmann Pálné nevű családasszony vigyázatlansága okozta. Hoffmanné ugyanis a tüzes pernyét kegyrsütés után a fészerbe vitte, amely aztán tüzet fogott. A vigyázatlan családasszony ellen megindították az eljárást.

Piaci árak. Buz: 23.20—23—40, rozs 18.20—18.40, árpa 14.20—14.80, zab 16.—16.20, tengeri 16 korona.

Husárak. Marháhus I. rendű 1.60 k., II. rendű 1.44 korona. Sertésszalonna füstölt 1.60 k., friss 1.36 k.

Anyakönyvi statisztika.

1908. július hó 11-től július hó 18-ig.

Születés. Született: 8 törvényes fű, 4 leány, 0 törvénytelen fű, 2 leány; ezekből halvaszületett törvényes fű 0, leány 0, törvénytelen fű 0, leány 0. Összesen 14.

Halálozás. Elhalt: 8 fű, 6 nő; ezekből 7 éven aluli törvényes fű 3, leány 2, törvénytelen fű 0, leány 0, 7 éven felüli fű 5, nő 4. Összesen 14.

E szerint a születés a halálozást 0-el mulja felül.

Meghaltak. Rosenfeld János r. k. asztalos-segéd, 22 éves, Vasár-tér 21. — Tóth István r. k. 2 hónapos, Deák Ferenc-utca 36. — Kósa Anna r. k. 2 éves, Széchenyi-utca 136. — Polczér Anna r. k. 9 hónapos, Sár-utca 38. — Farkas János r. k. 44 éves, Sz. György kórház. — Laki István r. k. kocsi, 57 éves, Sz. György kórház. — Stuber István r. k. 2 hónapos, Alsókirálysor 6. — Patay Jánosné, Kovács Jozefa, r. k. 68 éves, Rákóczi-utca 6/a. — Özv. Szabó Józsefné, Csizsár Anna, r. k. 91 éves, Salétrom-utca 24. — Tóth János r. k. kisbirtokos napsz. 74 éves, Ráchegy 1236. — Pintér Lajos ref 10 napos, Rác-utca 4. — Rosenfeld Jakabné, Rosenfeld Julia, izr. 62 éves, Kigyó-utca 17. — Grimm Katalin r. k. 10 éves, Szerégyesi-ut. — Csudics József r. k. földm. napsz. 68 éves, Olaj-utca 34.

Küldetések:

Horváth Ferenc fűrészes-segéd és Klinghammer Margit, Székesfehérvár. — Csuti Nándor öz. lámpakezelő-bádogos és Mayer Mária, Székesfehérvár. — Vártesi József önláló fodrász és borbély és Durati Katalin, Székesfehérvár. — Bogárné József cipész-segéd és Mészáros Teréz, Székesfehérvár. — Rokker Lajos, önláló kovács és Molnár Mária, Székesfehérvár.

2262/908 tkvi. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bíróság közhírré teszi, hogy a Pesti molnárak és sütők gőzmalmi részvénytársaság végrehajthatónak, — Lautner Ferencz dologi adós végrehajtást szenvedő elleni 676 kor. 4 fillér tőke és járulékai iránti végrehajtási ügyében a területéhez tartozó Bicske község 869. sz. betétben foglalt egészben Lautner Ferencz dologi

adós neven álló következő ingathokokra ugymint:

1) a I. és 4. sor 38, 39/2-a-hrsz. 167 és 14 négyszögöl területű belteki ház, udvar és kert 812 Kor. és

2) a II. és 3 sorsz. alatti közös legelőből 2/9102 rész jutalék 33 Kor. kiküldési árban az 1908 évi Augusztus hó 14-én délelőtt 9 órakor Bicske községében a megállapított kiküldési ár 10%-ának bánatpénzül letétele mellett a becsáron alul is el fognak árvereztetni.

A vételár az árverés napjától számított 30, 60, és 90 nap alatt három egyenlő részletekben 5% kamatok együtt lefizetendő.

A bánatpénzt az utolsó részletbe beszámítja.

Az árverési feltételek a bíróságnál valamint a fent megjelölt községi előjáróságnál megtekinthetők.

Ez árverés a Bicskei Takarékpénztár 3400 Kor. tőke és járulékaiból nem különben Krausz Dávid 662 Kor. 72 fillér tőke és járulékaiból álló követelésének kielégítése végett is meg fog tartatni.

A kir. járásbíróság, mint telekönyvi hatóság.

Vál, 1908 évi Május hó 29-én.

Székelv.

kir. albiró.

Mielőtt
szemből, jobbról, y. építéssel
KOLOSÓN
hírt intézkedések,
kérjen díjtalanul prospektust.
MELLER L. EGYED
BUDAPEST: 7.
17. Lőmunka-utca 7.
Telefon: 46-31.

HIRTLING PÁL
KOCISGÁRTÓ,
Újlet: Tolnai-utca 16. Székesfehérvár. Raktár: Simor-utca 35.
A nagyérdemű község becses figyelmébe ajánlom dusan berendezett kész kocsit raktáromat. Továbbá ajánlom ujonnan berendezett bogárné üzletomat, készletbe tartok mindennemű hirtó és hájtó kocsikat, kereküket és hozzá tartozó összes fa részeket a leggyorsabban és jutányos árban szállítok.
Kovács, bogárné és kocsifényező
tanulók felvétetnek.

SCHMÖLTZ LÁSZLÓ

CIM-, CIMER-, SZOBAFESTŐ- és MÁZOLÓ

SZÉKESFEHÉRVÁR, VÁSÁRTÉR 17. SZÁM.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szolid árak mellett.

Ugyanott egy jó házból való fű tanulóknak felvétetnek.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.